

BIULETYN BAŁTYCKI

W I L B I

Nr. Wilno, dn. 28. listopada 1932 r.

87.

T r e ś ć n u m e r u :

LOTWA

Kronika: 1. Handel państw nadbałtyckich z Anglią. 2. Subsydja dla szkół mniejszości narodowych w ujęciu „Jaunakas Zinas”. 3. Konferencja partji chrześcijan letgalskich. 4. Areszty komunistów. 5. Liczba protestowanych weksli. 6. Memorjał studentów uniwersytetu ryskiego w sprawie instytutów handlowych. 7. Protest rodziców przeciwko likwidacji klas równoległych w gimnazjach ryskich. 8. Rybołówstwo na Lotwie. 9. Ruch okrętów w portach łotewskich. 10. Stan komunikacji na Lotwie. 11. Urzędy pocztowe w Lotwie. 12. Łotewskie długi zagraniczne.

ESTONJA.

Kronika: 1. Współpraca estońsko-łotewska. 2. Bank Estoński a eksportery. 3. Współpraca estońsko-litewska. 4. Działalność Banku Estońskiego. 5. Protesty „bojowników o wolność”. 6. Eksport spirytusu do Finlandji. 7. Podatek na fundusz walki z bezrobociem. 8. Rozpoczęcie motoryzacji kolei. 9. Wyjazd sowieckiego przedstawiciela handlowego do Moskwy. 10. Handel zagraniczny Estonji w październiku. 11. Nowe rozporządzenie odnośnie giełd pracy. 12. Działacze samorządowi i reforma samorządów. 13. Przybycie łotewskiego ministra Spraw Wewn.

---§---

LOTWA: 1. Handel państw nadbałtyckich z Anglią. „Jaunakas Zinas” /265.XI.32/: Import angielski z Lotwy i innych państw nadbałtyckich w ciągu 9 pierwszych miesięcy r.b. przedstawiał się, jak następuje:

	1932 r.	1931 r.
Lotwa	2.119.342 f. sterl.	2.168.024 f. st.
Estonja	1.011.808 " "	1.481.891 " "
Litwa	1.403.989 " "	1.069.480 " "

Eksport angielski do wspomnianych państw wynosił:

Lotwa	418.736 f. st.	470.973 " "
Estonja	254.291 " "	165.403 " "
Litwa	258.670 " "	219.104 " "

2. Subsydja dla szkół mniejszości narodowych w ujęciu „Jaunakas Zinas”. „Jaunakas Zinas” /265.XI.32/: W budżecie m. Rygi umieszczono 5 milj. łt. na utrzymanie szkół powszechnych i ogródków dziecięcych, przyczem szkoły łotewskie otrzymały 2.600 tys. łt., niemieckie 985 tys. łt., rosyjskie 650 tys. łt., żydowskie - 517 tys. łt., polskie - 202 tys. łt., litewskie - 67 tys. łt. Jeżeli chodzi o stosunek procentowy do ludności, mniejszości narodowe otrzymują na wychowanie swych dzieci o cały milion łtów więcej, niż im należy. Jest rzeczą nieusprawiedliwioną, aby większość łotewska miała znajdować się w sytuacji pańszczyzny, podczas, gdy Niemcy, Rosjanie i inne mniejszości narodowe otrzymują przywileje. Sytuacja, w której mniejszości żyją na rachunek większości jest niedopuszczalna. W budżecie państwowym również asygnuje się na rzecz szkół mniejszościowych nieproporcjonalnie wielkie sumy. Czas byłby znieść przywileje mniejszości w szkołach państwowych.

3. Konferencja partji chrześcijan letgalskich. „Jaunakas Zinas” /262.XI.32/: W tych dniach w Rzeżycy odbyła się konferencja partji chrześcijan letgalskich z udziałem 186 delegatów. Konferencję zagaikł prezes komitetu centralnego partji poseł Pastors. Uczestnicy konferencji ostro krytykowali działalność ministrów Spraw Wewn. i Rolnictwa. Konferencja uchwaliła m.in.: a/żądać dla frakcji chrześcijan letgalskich stanowiska wiceministra Spraw Wewn. z głosem decydującym w Gabinetcie Ministrów; b/żądać budowy czwartej cukrowni w Rzeżycy. W wypadku niewykonania przez rząd tych postulatów, partja zagroziła wystąpieniem z koalicji i odwołaniem

Faint, illegible text at the top of the page.

1805

Main body of faint, illegible text, possibly a list or table.

Second section of faint, illegible text.

Third section of faint, illegible text.

Final section of faint, illegible text at the bottom of the page.

łaniem swego ministra. Ponadto powzięła konferencja następujące rezolucje: przyspieszenie wydania ustawy, na mocy której krótkoterminowe pożyczki rolnikom zostałyby przekształcone na długoterminowe, zaś odsetki od pożyczek zmniejszone; uzupełnienie budżetu o 5 milj. katów dla sfinansowania robót publicznych w Letgalji; zakaz przyjazdu obcych robotników z zagranicy i t.d.

4. A r e s z t y k o m u n i s t ó w ."Jaunakas Zinas" /264.XI.32/: Policja polityczna zlikwidowała w tych dniach w pow.dyneburskim 5 nielegalnych organizacyj komunistycznych. W czasie rewizji wykryto kompromitujące dokumenty. Aresztowano przeszko 20 osób.

5. L i c z b a p r o t e s t o w a n y c h w e k s l i ."Jaunakas Zinas" /264.XI.32/:W październiku zaprotestowano ogółem w Lotwie 8.974 weksli na sumę 2.527,038 złotych. We wrześniu liczba weksli protestowanych wynosiła 8.894 na sumę 2.015.000 złotych.

6. M e m o r j a ł s t u d e n t ó w u n i w e r s y t e t u r y s k i e g o w s p r a w i e i n s t y t u t ó w h a n d l o w y c h ."Jaunakas Zinas" /265.XI.32/:Studenci uniwersytetu ryskiego złożyli w tych dniach na ręce prezydenta państwa memorjał, wskazując na to, że istniejące na Lotwie instytuty handlowe zrównane w swych prawach z wyższymi uczelniami nie stoją na odpowiednim poziomie, przyjmując słuchaczy, którzy nie ukończyli girmazjum a nawet słuchaczy bez dokumentów, świadczących o cenzusie naukowym, wydając wolnym słuchaczom świadectwa w sprawie odroczenia służby wojskowej, powierzając wykłady studentom uniwersytetu i t.d.

Analogiczny memorjał wręczyli studenci premierowi Skuje-neck'owi, marszałkowi Sejmu Kalninszowi i ministrowi Oświaty Keninszowi.

7. P r o t e s t r o d z i c ó w p r z e c i w k o l i k w i d a c j i k l a s r ó w n o l e g ł y c h w g i m n a z j a c h r y s k i c h ."Jaunakas Zinas" /262.XI.32/:Rodzice jednego z gimnazjów ryskich zgłosili na ręce Magistratu ryskiego ostry protest przeciwko zamknięciu klas równoległych w czterech gimnazjach miejskich w Rydze. Autorzy rezolucji z protestem wskazują na to, iż z ogólnej liczby 99 gimnazjów w Lotwie, Lotysze posiadają tylko 55 gimnazjów, podczas, gdy pozostałe 44 gimnazja należą do mniejszości narodowych. Na 25 tys.mieszkańców Lotyszów przypada 1 gimnazjum, podczas, gdy stosunek ten u mniejszości narodowych wynosi 1 gimnazjum na 5.800 mieszkańców. Autorzy protestu twierdzą, że Magistrat ryski pragnie zrobić z Lotyszów obywateli trzeciej kategorii i pożera swe dzieci jak Kronos.

8. R y b o ł ó s t w o n a L o t w i e ."Pehdeja Brihdi"/260.XI.32/:Rybołóstwo na Lotwie w 1931 r. wyrażało się w cyfrze połowu 5.363.577 kg. ryb.

9. R u c h o k r e t ó w w p o r t a c h L o t e w s k i c h ."Pehdeja Brihdi" /260.XI.32/: Do portów Lotewskich w 1931 r.zawinęło 2.937 okretów /w 1930 r.4.028/, wypłynęło zaś 2.926 okretów /w 1930 r.4.058 okretów/.Tonnaż okretów tych wynosił 67.330.384 tonny.

Lotewska flota handlowa składa się ze 147 statków o tonnażu 200.897 tonn brutto.

10. S t a n k o m u n i k a c j i n a L o t w i e ."Pehdeja Brihdi"/260.XI.32/:Na Lotwie istnieje 144 linii autobusowych, które w 1931 r. przewiozły 27.209.961 podróżnych. Ogólna liczba aut wynosi 3.885, motocyklów zaś 1.828. Długość kolei Lotewskich wynosi 2.755 km. Koleje są obsługiwane przez 12.221 urzędników. Trasa, wykonana przez koleje Lotewskie w ciągu 1931 r. wyniosła 293.444.246 km.

11. U r z ę d y p o c z t o w e w L o t w i e ."Pehdeja Brihdi" /260.XI.32/:Na Lotwie jest 1.431 urzędów pocztowych. Listów i po- syłek przesłano w 1931 r. 79.401,816. Liczba radjoodbiorców wynosiła 43.859 osób.

12. Ł o t e w s k i e d ł u g i z a g r a n i c z n e . "Pehdeja Brihdi" /260.XI.32/: Łotewskie długi zagraniczne wynosiły w 1931 r. 105.641.000 łatów. Na spadku funta szterlingów zarobiła Łotwa 11 milj. łatów.-

ESTONA: 1. W s p ó ł p r a c a e s t o Ń s k o - ł o t e w s k a . "Rev.Ztg." /267.XI.32/: W M-stwie Spraw Zagr. odbyło się posiedzenie przedstawicieli estońsko-łotewskiego i łotewsko-estońskiego związku przyjaźni. Szczególną uwagę zwrócono na potrzebę współpracy pracy estońskiej z łotewską.

2 . B a n k E s t o Ń s k i a e k s p o r t e r z y . "Rev.Ztg." /267.XI.32/: Bank Estoński wydał rozporządzenie, by wszelkie towary były wywożone jedynie za walutę zagraniczną, która w ciągu siedmiu dni po wpłynięciu musi być dostarczana Bankowi Estońskiemu lub upoważnionym bankom prywatnym. Częściowy wyjątek stanowią będą eksporterzy masła.

3. W s p ó ł p r a c a e s t e Ń s k o - l i t e w s k a . "Siedonia" /329.XI.32/: W Kownie odbyło się z inicjatywy gen. Nagiewiczusa zebranie z udziałem ministra Obrony Krajowej Giedrajtisa, lekarza wojskowych, wyższych oficerów Sztabu Generalnego, posła estońskiego Leppika, prezesa T-stwa Zbliżenia Litewsko-estońskiego dr. Szliupasa, dr. Staugajtisa i t.d. Wygłoszono przemówienia, podkreślające konieczność zbliżenia państw bałtyckich.

4. D z i a ł a l n o ś ć B a n k u E s t o Ń s k i e g o . "Rev. Ztg." /268.XI.32/: Ostatni wykaz Banku Estońskiego z 16 listopada dowiódł, że stan pokryć znacznie się polepszył, osiągając poziom sierpniowy. Obieg weksli krajowych zmniejszył się o 100.000 koron, co się tłumaczy tem, że zmniejszyła się liczba weksli handlowych. Kredyty, udzielane rządowi wynoszą 5 milj. koron, inne zaś pożyczki około 500.000 koron.

Obieg banknotów obliczono na 30,85 milj. koron /od 13.XI. do 20.XI - 31,78 milj. koron/. Pokrycia wynoszą 44,35% /od 13.XI. do 20.XI - 43,56%/-

5. P r o t e s t y " b o j o w n i k ó w o w o l n o ś ć ". "Rev. Ztg." /268.XI.32/: 19 i 20 listopada odbyły się w Dorpacie, Narwie, Parnawie, Worn, Tapa, Nomne i innych miastach generalne zebranie związku "bojowników o wolność", na których obrano delegatów, mających brać udział w kongresie "bojowników o wolność" dn. 27 listopada r.b. w Tallinie. Prócz tego wyrażono protest "przeciw zwłoce poddaniu programu zmiany ustroju /opracowanego przez "bojowników o wolność"/ głosowaniu powszechnemu".

Jednocześnie wszyscy uczestnicy zebrań wyrazili gotowość do solidarności w swych żądaniach.

6. E k s p o r t s p i r y t u s u d o F i n l a n d j i . "Vaba Maa" - "Esmaspäev" Nr.47: W najbliższych dniach rozpocznie się ponowne wysyłanie spirytusu do Finlandji. Z Finlandji zostały wysłane dwa okręty, które zabiorą z sobą w drodze powrotnej przeszło 100 beczek spirytusu.

Stosownie do umowy, ważnej do 1 stycznia 1933 r. Estonia może wysłać jeszcze 800 beczek. Zaznaczyć należy, że Estonia ma silnego konkurenta w Polsce, która również zamierza wywozić alkohol do Finlandji.-

7. P o d a t e k n a f u n d u s z u d o w a l k i z b e z r o b o c i e m . "Vaba Maa" /276.XI.32/: Ministerstwo Komunikacji opracowało projekt prac, mających na celu zatrudnianie bezrobotnych. Na walkę z bezrobociem trzeba rocznie 3 milj. koron. Tę sumę winne płacić osoby fizyczne i prawne ze swych dochodów.

8. R o z p o c z ę c i e m o t o r y z a c j i k o l e i . "Vaba Maa" /276.XI.32/: 21 listopada odbyło się posiedzenie rządu, na którym postanowiono przedłożyć M-stwu Komunikacji projekt, dotyczący moto-

ryzacji kolei żelaznych. Wagony motorowe mają być wykonane w kraju.-

9. Wyjazd sowieckiego przedstawiciela handlowego do Moskwy. "Vaba Maa" /276.XI.32/: 25 listopada wyjechał sowiecki przedstawiciel handlowy do Moskwy w celu przeprowadzenia estońsko-rosyjskich rokowań w sprawie tranzytu towarów sowieckich przez Estonję.

Jak wiadomo, 1 stycznia 1933 r. wyjdzie nowa taryfa na przewóz towarów sowieckich, która bardziej Rosji dogadza niż dotychczasowa.

10. Handel zagraniczny Estonji w październiku. "Päevaleht" /32L.XI.32/: Centralne Biuro Statystyczne donosi, że handel zagraniczny w październiku wykazał przewagę eksportu o 1,2 milj.koron.

W ciągu tego miesiąca przywieziono towarów za 2,8 milj. koron, wywieziono zaś za 4 milj.koron. Ogółem import wynosił w ciągu 10 mies. r.b. 30,7 milj.koron, eksport zaś - 36,7 milj.koron.

11. Nowe rozporządzenie odnośnie giełd pracy. "Päevaleht" /32L.XI.32/: M-stwo Oświaty i Spraw Socjalnych wydało rozporządzenie dla giełd pracy, na zasadzie którego o pracę mogą się ubiegać tylko obywatele państwa, zamieszkujący w granicach jego conajmniej od 10 lat. A zatem rozporządzenie to normuje wielkość dochodów miesięcznych w zależności od ilości członków jego rodziny.

Pracownikom, którzy odmówili przyjęcia udzielanej im pracy, odmawia się pracy w robotach publicznych.-

12. Działacze samorządowi i reforma samorządów. "Vaba Maa" /277.XI.32/: 22 listopada odwiedziła ministra Sprawiedliwości, spraw Wewnętrznych i naczelnika państwa delegacja związku samorządów prowincjonalnych. Delegacja wniosła do naczelnika państwa prośbę o reorganizację samorządów prowincjonalnych.

Naczelnik państwa w odpowiedzi na tę petycję zaznaczył, że przedtem należy złożyć sprawozdanie z działalności dotychczasowej samorządów.-

13. Przybycie Zotewskiego ministra Spraw Wewn. "Vaba Maa" /247.XI.32/: 24 listopada przybył do Tallina Zotewski minister Spraw Wewnętrznych J.Kalninsz z dyrektorem Departamentu Administracyjnego J.Ansmits'em.

Goście zabawią w Estonji 2 dni, by poznać prace M.S.Wewn. i Ligę Obrony Państwa /Kaitseliit/.-

x

x

x

B7